

Секція 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

САМОРОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОДНА З УМОВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Балацко Б.М., студент

Науковий керівник: Химич І.Г., к. е. н., доцент

Тернопільський національний технічний університет

імені Івана Пулюя

Ринкові умови здійснення діяльності вимагають від керівників та підприємців нових ефективних способів та методів управління, які б сприяли як розвитку діяльності, так і забезпеченню прибутковості їхньої справи.

В сучасному світі на перше місце виходить такий елемент ефективності управління підприємством як саморозвиток, що являє собою гнучку здатність підприємства адаптуватися до різноманітних форс-мажорних обставин, кризових явищ; відображає вміння максимально спрогнозувати та мінімізувати ризики втрати як часткові, так, і глобальні; поєднує всі етапи процесу вирішення непередбачуваних проблем, конфліктів та інших незвичних та неординарних ситуацій, що можуть виникати як у внутрішньому, так і в зовнішньому середовищах діяльності підприємства.

Взагалі, саморозвиток підприємства є багатовекторним та структурним поняттям, що включає в себе ряд певних складових, серед них варто виділити наступні, а саме:

- 1) управлінський саморозвиток;
- 2) фінансовий саморозвиток;
- 3) інноваційний саморозвиток.

Передусім, не варто забувати, що бізнес та підприємницька діяльність залежить від «людини», тобто від керівника та його персоналу (колективу), які і є головною рушійною силою їхнього ефективного функціонування. Тому, управлінський саморозвиток виступає надзвичайно необхідним елементом для підтримки підприємства в сучасних конкурентних умовах його існування.

Для розвитку персоналу на підприємстві можна проводити різноманітні тренінги, семінари, форуми тощо. Крім цього, необхідно створювати таку атмосферу, щоб працівники були самі зацікавлені у

власному саморозвитку та розширенні свого самосприйняття, світобачення, світосприйняття тощо.

Для набуття корисно-нових навичок та вмінь, на основі саморозвитку, працівникам потрібно сформуванати для себе певні етапи їх вивчення:

- 1) визначення та постановка досягнення основних цілей;
- 2) формування певного кола задач для вирішення зазначених цілей;
- 3) виокремлення та вивчення такого вміння як самоорганізація в процесі досягнення поставлених цілей;
- 4) активізація розумових здібностей та накопичення нових знань і вмінь;
- 5) навчання щодо необхідності застосування позитивного мислення як в житті, так і в діяльності, зокрема;
- 6) розвиток постійного самовдосконалення в бізнес-процесах (вміння спілкуватися, вміння вирішувати конфліктні ситуації, вміння відстоювати власну точку зору тощо);
- 7) вміння застосовувати власний життєвий досвід на користь як собі особисто, так і у власній справі.

Що ж стосується фінансового саморозвитку, то тут варто зазначити, що цей процес має глобальний, тобто всеохоплюючий характер для діяльності підприємства. Даний вид саморозвитку є не менш важливим для підтримки функціонування підприємства.

Відомо, що фінансова сфера не є стабільною, а навпаки, в один час вона зазнає надзвичайного розвитку, в інший – з'являються як миттєві, так і довготривалі кризи, та інші різноманітні негативні явища, які в сучасному швидкоплинному бізнес-середовищі не є рідкістю.

Для того, щоб бути постійно на плаву, а також підтримувати власну конкурентоспроможність, підприємцям потрібно вміти планувати власну фінансову стабільність, тобто, так звану, фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування. Інколи це зробити важко, проте, все ж можливо.

Інноваційний саморозвиток теж виступає невід'ємною складовою загального саморозвитку підприємства в сучасному бізнес-середовищі його функціонування. Адже, без застосування новітніх засобів виробництва, різноманітних сучасних наукових розробок, а також без постійного вдосконалення, підприємству, просто не можливо залишатися конкурентоспроможними, та, й взагалі, ефективно функціонувати та розвиватися в сучасному світі. Згідно

інформації, наданої Державною службою статистики України, динаміка основних джерел фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств є наступною (рис. 1).

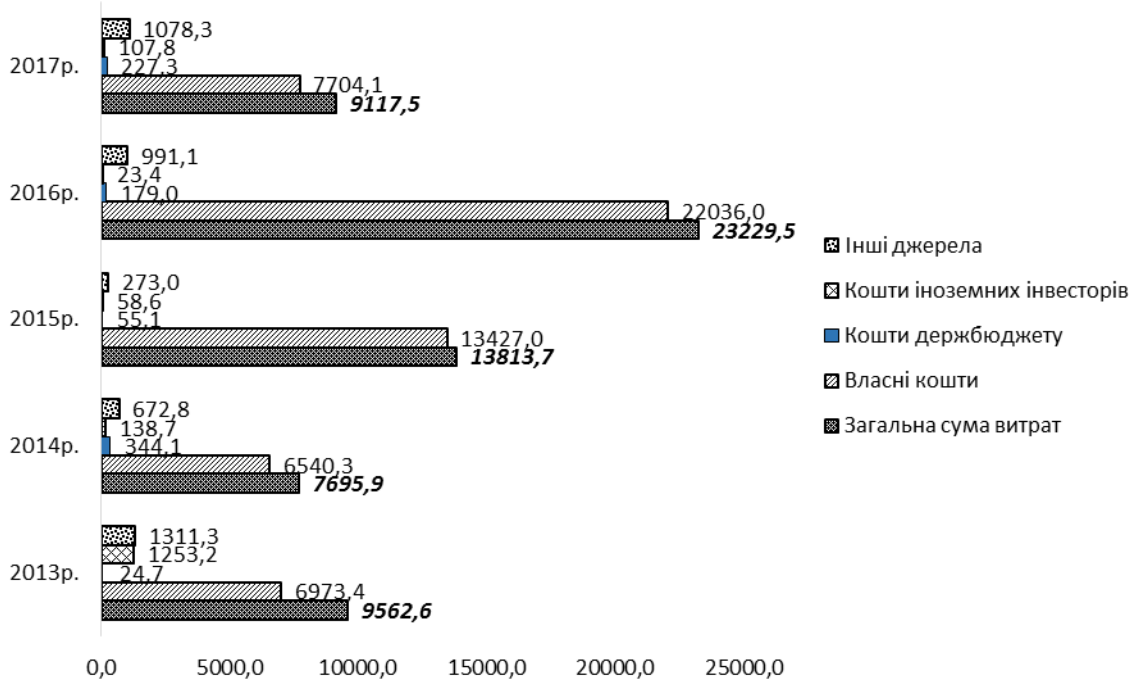

Рисунок 1 – Динаміка основних джерел фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні протягом 2013-2017 років, млн. грн. [1]

Представлені дані вказують на те, що протягом всього аналізованого періоду найбільша частина джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні належить саме власним коштам. Зокрема, значна сума витрачених власних коштів на інноваційну діяльність спостерігалася в 2016 р. (22036,0 млн. грн.).

Крім цього, на рис. 2 представлено динаміку впровадження інновацій на промислових підприємствах.

Рисунок 2 – Динаміка впровадження інновацій на промислових підприємствах в Україні протягом 2013-2017 років [1]

Протягом 2016 р. на промислових підприємствах України впроваджено 3489 нових технологічних процесів, тобто на 2272 процеси більше, порівняно з результатом 2015 р. (1217 процесів), та на 1658 процесів менше, відносно даних 2017 р. (1831 процес). Отже, протягом 2017 р. спостерігався невеликий спад щодо впровадження інновацій на підприємствах України.

Вартим уваги виступає також матеріальне забезпечення працівників, які здійснюють різноманітні наукові дослідження (рис. 3).

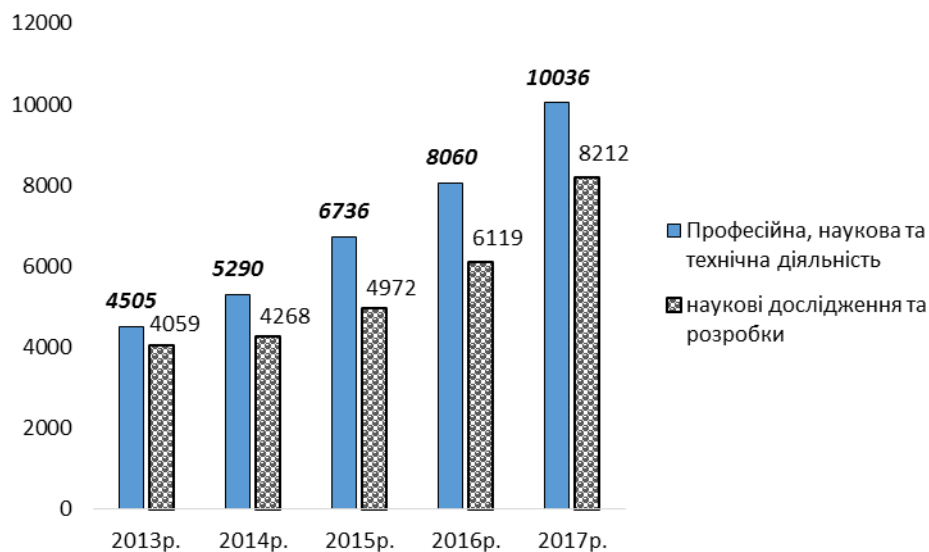

Рисунок 3 – Динаміка заробітної плати для професійної, наукової та технічної діяльності в Україні за 2013-2017 роки, в розрахунку на 1-го працівника, грн. [1]

Проаналізовані результати свідчать про позитивну тенденцію росту суми заробітної плати в даній галузі протягом 2013-2017 років.

Необхідно відзначити, що від матеріального заохочення багато в чому залежить діяльність як кожного окремого працівника, так і колективу, в цілому.

Отже, для того, щоб на підприємстві здійснювався його саморозвиток, потрібна, перш за все, необхідна атмосфера, яка б цьому сприяла: це, і зацікавленість працівників у власній справі, а також, забезпечення можливості їхнього кар'єрного росту та розвитку. Крім того, важливим аспектом є розуміння того, що власні фінансові ресурси – найкраще джерело розвитку та забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Не потрібно забувати, що постійний інноваційний розвиток підприємства є не тільки потрібним, але невід'ємним елементом його функціонування.

Література.

1. Державна служба статистики України: Статистична інформація: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Богацька Н.М., к. е. н., доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ*

В сучасних умовах планування потребує нових принципових підходів до його організації. Його зміст та форми мають суттєво змінюватися відповідно до складних вітчизняних реалій.

Кожне підприємство, починаючи свою діяльність, зобов'язана чітко представляти потребу на перспективу у фінансових, трудових і інтелектуальних ресурсах, джерела їхнього одержання, а також уміти точно розраховувати ефективність використання наявних засобів у процесі своєї роботи. У ринковій економіці підприємці не можуть домогтися стабільного успіху, якщо не будуть чітко й ефективно планувати свою діяльність, постійно збирати й акумулювати інформацію як про стан цільових ринків, положенні на них конкурентів, так і про власні перспективи і можливості.

При всьому різноманітті форм підприємництва існують ключові положення, які застосовуються практично в усіх сферах комерційної діяльності і для різних підприємств, необхідні для того, щоб вчасно підготуватися, обійти потенційні труднощі і небезпеки, тим самим зменшити ризик у досягненні поставлених цілей. Розробка стратегії і тактики виробничо-господарської діяльності підприємства є найважливішим завданням для будь-якого бізнесу. Суть планування проявляється в конкретизації цілей розвитку всього підприємства та кожного підрозділу окремо на певний період; визначенні господарських завдань, засобів їх досягнення, термінів та послідовності реалізації; виявлення матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, які необхідні для вирішення поставлених завдань [1].

Щоб визначити характер і зміст планування підприємства, розглянемо принципи планування. Дотримання їх визначає створення ефективної роботи підприємства та зменшує ризик негативних наслідків планування.